

УДК 37.091.212:7.034

ФОРМУВАННЯ ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДИ – ШЛЯХ ДО ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІЇ

Лясота Василь Петрович,
завідувач кафедри ветеринарно-санітарної експертизи, гігієни продукції тваринництва та патанатомії ім. Й. С. Загаєвського БНАУ, доктор ветеринарних наук, професор; художній керівник Народного аматорського драматичного театру, керівник громадського творчого об'єднання «Рось-фільм», сценарист, режисер, актор, продюсер, поет-бард

Стаття розкриває комплексний підхід в поєднанні основних сфер життєдіяльності студентської молоді: навчальної, науково-дослідницької, громадсько-політичної, повсякденного побуту, форм організованого відпочинку та дозвілля. Основний наголос робиться на педагогічних особливостях мистецької діяльності студентів та викладачів в царині аматорського театрального і телевізійного мистецтва.

Ключові слова: суспільство, студент, виховання, гуманізація, творчість, мотивація, особистість, досвід, попередні покоління, індивідуальні здібності, особливість характеру, партнерство, викладач, сфера управління, виробництво.

Як стверджують студенти: «Ми маємо чудову нагоду отримувати знання за своїм основним фахом та збагачуватись духовно – це заняття у Народному аматорському драматичному театрі університету. Перед нами відкрились нові, досі небачені людські іпостасі: акторство, творче спілкування, відчуття гармонійності життя молоді людини – час не проходить повз нас даремно, завжди нові знання та пізнання небаченого досі».

Формування творчої особистості посиленням організаційно-виховної, культурно-освітньої роботи серед студентів у національній моделі вищої освіти нерозривно пов'язане з відродженням нації, демократизацією і гуманізацією суспільства, поглибленням самоуправління народу, яке передбачає висування молоді на керівну роботу в різних сферах управління і виробництва [1, 2, 13].

Виховання – це насамперед «вбирання в себе» кожною особистістю культури рідного народу. Вона допомагає передачі, освоєнню, творчому використанню нинішніми поколіннями досвіду попередніх поколінь, забезпечує продовження у віках культурно-історичних традицій батьків, творить із вихованця людину цієї епохи, вводить її до сфери загальнолюдських цінностей [3, 4, 14].

Нова стратегія виховання, окреслена в Указі Президента України «Про стратегію національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2016–2020 роки» спрямовує колективи навчальних закладів на формування студента, як високоморальної особистості, яка плекає українські традиції, духовні цінності, володіє відповідними знаннями, вміннями та навичками, здатна реалізувати свій потенціал в умовах сучасного суспільства, сповідує європейські цінності, готова до обов'язку із захисту Батьківщини, незалежності та територіальної цілісності України [5, 6, 8, 9–11, 15].

Виховна робота в Білоцерківському національному аграрному університеті є однією з найважливіших складових напрямків освітянської діяльності і здійснюється всім професорсько-викладацьким складом та студентським самоврядуванням.

Спрямованість і характер виховного процесу в університеті базується на широкому спектрі вихідних принципів, застосування яких потребує подальшого удосконалення. Це гуманізм і толерантність, повага до студента як особистості, врахування його індивідуальних здібностей та особливостей характеру, партнерство між викладачем і студентом, підтримка і стимулювання молодіжних ініціатив, розвитку студентського самоврядування, єдності навчання, науково-дослідної роботи і

виховання. Важливим завданням роботи у цьому напрямку є втілення у життя системного підходу в управлінні, створення системи взаємообумовлених факторів взаємодії, що мають елементи саморегуляції як у напрямкові забезпечення якісної гуманітарної освіти студента, так і формуванні мотивації до суспільно корисної діяльності, та відповідають інтересам особистості, навчального закладу і держави.

Напрямки виховної роботи тісно пов'язані і утворюють цілісну систему національного виховання студентів університету. Вони охоплюють основні сфери життєдіяльності студентської молоді: навчальну, науково-дослідницьку, громадсько-політичну, повсякденний побут, форми організованого відпочинку та дозвілля.

Поряд з навчально-виховним процесом, виховання студентів відбувається і в позанавчальний час, через гуртки художньої самодіяльності, студентські клуби за інтересами, музей історії університету, бібліотеку, спортивний клуб, органи студентського самоврядування. Особливістю цього напрямку виховної роботи є його планомірний і змістовний характер організації виховних заходів. Саме через них розвивається духовність, художньо-естетична культура, реалізуються творчі можливості.

У Білоцерківському національному аграрному університеті плідно функціонує вже багато років поспіль Народний аматорський драматичний театр. Колектив заснований у вже далекому 1974 році, тобто цей рік (2019) є знаковим – 45 років з дня заснування (засновник режисер Обласного музично-драматичного театру ім. П.К. Саксаганського М.А. Авраменко). Високе звання «Народний» колектив отримав у 1981 році з режисером Ілліч К.І. В усі ці роки основним дійовим стрижнем були студенти інституту (із 2004 року – університету), тут залюбки навчаються театральному мистецтву студенти усіх факультетів.

Із 2004 року керівником Народного аматорського драматичного театру університету є професор Василь Лясота. Чому власне добродій Василь Лясота? Тут я не можу не згадати свої студентські часи, коли навчаючись у Білоцерківському

сілськогосподарському інституті ім. П. Л. Погребняка (1979–1984 рр.), як студент факультету ветеринарної медицини, у вільний від основних занять час понад усе полюбляв відвідувати додаткові заняття на тодішньому факультеті культури і мистецтв, а саме його театральному відділенні (декан доцент Крикунов В. Г.).

Фото 1. Виступ на сцені Білоцерківського аграрного університету

Незмінним керівником драматичного театального колективу інституту тоді працювала Катерина Іллівна Ілліч, яка і прищепила глибоку любов до цього складного жанру мистецтва. Вона згуртувала круг себе справжніх митців, закоханих у театральне мистецтво: А. І. Сурмій, О. І. Швець, Л. П. Кушніренко, Г. П. Швець, В. І. Заболотний, В. С. Крупельницький, Г. Ю. Очеретяний, Г. П. Ужвій, Н. С. Вареник, В. П. Лясота. На інститутській сцені було поставлено цілу низку вистав найвищого гатунку: О. Ф. Коломієць «Фараони», А. П. Макайонок «Трибунал», К. Васильєва «З коханими не розлучайтесь», М. Крушельницький «Замулені джерела» (друга вистава була записана Укртелебаченням) та низка сценок, скетч, пародій тощо.

Особливого театрального зросту студентській молоді надали і інші професійні режисери та українські актори. Особливо тісною та плідною була співпраця з Заслуженим діячем мистецтв України, режисером та актором Обласного музично-драматичного театру ім. П.К. Саксаганського І.В. Казнадієм, Народною артисткою України Г. Г. Яблонською. Велике враження справляли на нас, студентів та викладачів різних факультетів аграрного вузу, також зустрічі з Народними артистами України Б. С. Ступкою, Б. М. Бенюком, Р. Д. Недашківською, Є. М. Шахом, В. Г. Розстальним та іншими акторами Академічного Національного драматичного театру ім. І. Франка під час занять у театральній студії.

Досить влучно сказав відомий письменник та громадський діяч О. О. Фадєєв про те, що сутність людини краще всього, благородніше і досконаліше всього виражається через її діяння, через працю і творчість [7].

Чому сьогодні студенти так активно займаються у нашому театральному колективі? Тому що мені як керівнику, який пройшов виховання сценою та знімальним майданчиком, зрозумілі прагнення студентської молоді до саморозвитку та досконалості. Маючи театральний та телевізійний досвід, такі студенти-актори стверджують:

- **Роман Гіджак** (студент четвертого курсу біотехнологічного факультету): «Заняття у Народному аматорському драматичному театрі – це не просто дозвілля чи проведення часу, це культурне, моральне та естетичне збагачення. Мій досвід занять у театрі вже близько чотирьох років і це вже досвід колосальний, зважте самі – актор драми, читець поезій та прози, актор телекіно (два телевізійні проекти обласного рівня)».

- **Юрій Мазур** (студент третього курсу біотехнологічного факультету): «Стаж роботи, так я не перебільшую, саме роботи у театральному колективі сягає близько трьох років. Придбав незабутній досвід акторської майстерності в жанрі театру та телекіно. Зникла так звана «боязнь» виступів перед великою аудиторією. Вільно себе почуваю в будь яких обставинах. А ще – це дружнє спілкування у молодіжному середовищі. Маю

готовність об'єднувати у подальшому працю як за основним фахом, так і на культурно-мистецькій ниві».

За період роботи було поставлено цілу низку вистав, перед усім українських драматургів, на кшталт: «Доки сонце зійде роса очі виїсть» М. Крушельницького, «Продається динозавр» А. Крима, «Продавали батька в прийми», «Останні гречкосії» В. Канівця, «Дисертація» Є. Дударя, «Кайдашева сім'я» І. Нечуй-Левицький, «За двома зайцями» М. Старицького та багато інших.

Така творча діяльність не залишається поза увагою, тому за творчу роботу в царині аматорського театрального мистецтва я, як керівник та виконавець, в 1996 році став Лауреатом міської молодіжної літературно-мистецької премії.

Фото 2. Під час спектаклю «За двома зайцями» Народного аматорського драматичного театру БНАУ

Варто виділити і ще один напрямок нашої діяльності – це регіональне телебачення. Створене громадське творче об'єднання «Рось-фільм», де я мав честь стати художнім керівником, об'єднало колектив однодумців. Перед усім це співпраця з Білоцерківськими телерадіокомпаніями, акторами

Обласного академічного музично-драматичного театру ім. П. К. Саксаганського, сценаристами, поетами, композиторами, гримерами. Завдяки цьому творче об'єднання стало здатним до створення художніх, документальних, публіцистичних, художньо-документальних короткометражних телефільмів, відеокліпів, відеозамальовок тощо.

Студенти-актори Народного аматорського драматичного театру віддзеркалюють свою майстерність в якості співсценаристів, асистентів режисера, акторів телевізійних фільмів тощо.

Фото 3. Зйомка відеофільму на пленері

До найбільш вдалих творчих доробок, які ми робили з студентами, а мені довелося бути сценаристом та режисером, варто віднести художні телефільми «*Предложение*» за мотивами пьеси-жарту А. П. Чехова «*Предложение*» (1995 р.), «*Повість про холостяків*» за мотивами творів Є. М. Дударя (1999 р.) (перші дві картини є призерами Обласних та Всеукраїнських конкурсів непрофесійного телекіно), художньо-документальні телефільми: з нагоди 160-річчя Білоцерківського заводу

сілськогосподарського машинобудування: «Тобі заведе у славний ювілей» (2010 р.), «Крещённый первым боем» (2010 р.), «Засурмили край села» (2011 р.), публіцистичний телефільм «Надія є...» (2012 р.), «Школа відкрита для всіх» (2015 р.) про навчання дітей з обмеженими фізичними можливостями у загальноосвітніх школах разом із іншими дітьми тощо.

Фото 2. В Олександрійському парку з акторами студентами
БНАУ

З розвитком інтернету ряд телевізійних робіт розміщено на: YouTube: Василь Лясота: «Джерело» (2018), «Чорнобиль. Лясота» (2018), «Предложение. Чехов. Лясота» (1995 р.), комедія; «БЦМАЗ -160 років» (2010 р. з нагоди 160-річчя Білоцерківського заводу сілськогосподарського машинобудування), «Епогема жінці» (2014 р.), короткометражні фільми: «Засурмили край села» (2011 р.), «Крещённый первым боем» (2010 р.), «Чорнобыльское эссе» (2015 р.), «Моя Земля» (патріотка, 2011 р.); Пять хвилин для душі: «Барвінковий край»,

«Небесне почуття (2013 р.), «Надія є...» (українська молодь та спиртне, 2011 р.), «Інклюзія», «Едем Флора» (2013р.) – українська інтимна лірика та інші телетвори (2012-2018 рр.).

– **Валентина Чудік** (студентка другого курсу факультету ветеринарної медицини): «Ми маємо чудову нагоду отримувати знання за своїм основним фахом – лікар ветеринарної медицини, та збагачуватись духовно – це заняття у Народному аматорському драматичному театрі університету. Переді мною відкрились нові, досі небачені людські іпостасі: акторство, творче спілкування, відчуття гармонійності життя молодої людини – час не проходить повз тебе даремно, завжди нові знання та пізнання небаченого досі. Саме такі відчуття у мене проявилась, коли ми зіграли геніальну п'єсу-жарт «Пропозиція», за А. П. Чеховим (фрагмент п'єси-жарту на YouTube, Народний аматорський драматичний театр Білоцерківського НАУ)».

– **Маргарита Рева** (студентка другого курсу екологічного факультету): «Відчула себе зовсім іншою людиною: по-перше, ти займаєшся надбанням до своєї майбутньої професії, по-друге, перед тобою відкрився справжній океан нових вражень, неповторних емоцій, відчуття, того, що ти багато чого вмєєш і можеш у своєму молодому житті, по-третє, життя дарує справжні сюрпризи».

Закладене з студентських років прагнення до натхненної творчої праці і сьогодні, коли вже стаєш професором ветеринарної медицини, дає можливість стати автором багатьох поетичних і прозових творів, які звучать зі сцени Білоцерківського НАУ, сценічних площадках м. Біла Церква, Білоцерківського та обласного радіо. А це все подих життя, яке зароджується в глибинах твого серця і лине до людей, збагачує їх та надихає на активну діяльність як в фаховому напрямку, так і в суспільній діяльності.

У березні 2017 року мені пощастило видати збірку поезій «Журавлина веснянка». «У віршах Василя Лясоти життєва правда. Його слово щире, як материнська пісня, й чисте, мов роса світанкова. А ще в поезії багато любові до рідного краю, людини й родини», – так стверджує Володимир Дідківський, член Національної спілки письменників України.

Фото 4. Участь в круглому столі, присвяченому збереженню культурної спадщини

На завершення необхідно згадати про неординарні творчі зустрічі із студентами університетів, коледжів та шкіл міста Біла Церква та за його межами: Національний університет біоресурсів і природокористування України, Харківська зооветеринарна академія, Миколаївський НАУ, школи Київщини (приклад, YouTube «*Василь Лясота. Творчий вечір*»).

Завжди бажаними гостями на таких творчих вечорах є юні студійці-аматори театральної студії «Пролог» Центру творчості дітей та юнацтва Київщини «Соняшник» (керівник Яковенко Т. С.).

– **Аліна Королевич** (учениця 9 класу Білоцерківська гімназія №1): «Такий творчий тандем із творчістю добродія Василя Лясоги та студентів митців-аматорів приносить нам відчуття наповненості життя, потрібності та гордості, що ти українець».

Таким чином, обов'язковою умовою прогресу людського суспільства є виховання духовної культури особистості, існування якої насамперед пов'язано з такими факторами, як

моральне збагачення людини, віра в гуманістичні ідеали, здатність і бажання захищати і пропагувати їх. Особливу роль серед яких відіграє мистецтво, впливаючи на наші думки і почуття правдою і красою, воно несе в собі ідеальні уявлення про людину в усій її багатогранності. Вагоме місце належить театру та телемистецтву, що володіє унікальними можливостями впливу на розвиток людини, особливо молоді.

Абсолютно справедливо стверджував український письменник-правдист Григор Тютюник, про те, що немає загадки таланту, а є лише загадка любові до життя і до ближнього – таке творче кредо, яке саме і є джерелом життя кожної людини, яка поєднує свою фахову працю та життєвий досвід з творчим натхненням та суспільно корисною працею.

Використані джерела:

1. Барбан, Н. Ю. Рефлексія професійного становлення в студентські роки: автореф. дис. канд. психол. наук / Барбан Н. Ю. – Київ, 2009. – 18 с.

2. Богуш, А. М. Духовні цінності в контексті сучасної парадигми / А. М. Богуш // Виховання і культура. – 2012. – №1. – С. 5-8.

3. Вербицька, П. В. Виховний потенціал дослідження полікультурної спадщини в інформаційну добу / Поліна Василівна Вербицька // Інформаційні технології і засоби навчання. – 2016. – Т. 51. – №1. – С. 103-109.

4. Вербицька П. В. Нові вектори громадянської самореалізації в сучасному соціокультурному просторі / Поліна Василівна Вербицька // Інформаційні технології і засоби навчання. – 2017 – Т.52. – №1. – С. 91-93.

5. Енциклопедія Львова: у 4-х т. / за ред. А. Козицького. – Львів: Літопис, 2010. – Т.3. – 736 с.

6. Історія Львова: у 3-х т. / за ред. Я. Ісаєвич [та ін.]. – Львів, 2007. – 559 с.

7. Кузьмінський, А. І. Педагогічна мудрість : хрестоматія А. І. Кузьмінський, С. В. Омеляненко. – Черкаси: ЧНУ імені Богдана Хмельницького, 2013. – 308 с.

8. Малець, Софія. За часів Маркіяна Шашкевича / Софія Малець. – Львів : Вид-во «Центр Європи», 1992. – 94 с.

9. Малець, Софія. Мистецьке життя Львова першої половини ХІХ ст. [Електронний ресурс] / Софія Малець. – Режим доступу: <http://map.lviv./statti/malec.html>, вільний. – Назва з екрану. – [Дата зверення : 6.01.19].

10. Метельський, Р. 10 цікавих фактів про найстарішу бібліотеку і культурну спадщину в Україні [Електронний ресурс] / Р. Метельський. – Режим доступу: <http://photo.lviv.in.ua/>, вільний. – Назва з екрану. – [Дата зверення : 6.01.19].

11. Про охорону культурної спадщини [Електронний ресурс] : закон України від 24.02.2016 №1805-III. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1805-14>, вільний. – Назва з екрану. – [Дата зверення : 6.01.19].

12. Ничкало, С. А. Мистецтво архітектури: виховний потенціал [Електронний ресурс] / С. А. Ничкало. – Режим доступу: http://lib.itta.gov.ua/5487/1/Nychkalo_2013, вільний. – Назва з екрану. – [Дата зверення : 6.01.19].

13. Штифурак, В. С. Адаптація студентів-першокурсників в умовах вищого навчального закладу : автореф. дис. ...канд. пед. Наук / Штифурак В. С. – Луганськ, 1998. – 15 с.

14. Ярмаченко, М. Д. Грані творчості / М.Д. Ярмаченко. – Київ, 2017. – 214 с.

15. Яцій, О. М. Моральне виховання студентів / О.М. Яцій // Педагогіка вищої школи. – Одеса: ПДПУ ім. К.Д. Ушинського, 2012. – С. 300-305.